

Thijssse's Hof

*Planten- en vogeltuin in het
Bloemendaalsche Bosch*

**Jaarverslag
2013**

Foto voorpagina: Willem Holthuisen met kleindochter Hannah, burgemeester Nederveen en Midas Dekkers tijdens het openingsceremonieel van het nieuwe instructiegebouw. Foto: Cor van Iperen

In het gemeentehuis (inmiddels gesloopt) van Bloemendaal. Foto: Cor van Iperen

José Ottjes tijdens het Herfstpad

Oud-voorzitter Willem Holthuisen ontvangt van Henk Wijkhuisen de gouden penning van Thijsse. Foto: Cor van Iperen

Dik Vonk en Yneke Bettink op zoek naar "het kleine grut"

Midas Dekkers bekijkt met interesse het aantekeningenboekje van Jac. P. Thijsse. Foto: Cor van Iperen

Roland Brakel geeft instructie aan middelbare scholieren tijdens de maatschappelijke stage

Verslag over het jaar 2013

Een heel bijzonder jaar, zo mag 2013 wel genoemd worden in de lange historie van Thijssse's Hof. We openden op 20 april een nieuw instructielokaal op de eerste mooie voorjaarsdag. En op diezelfde dag namen we afscheid van een ikoon van Thijssse's Hof, Willem Holthuizen.

De zaterdagochtend begon in het gemeentehuis van Bloemendaal, waar Willem zijn afscheids-speech hield na bijna 60 jaar betrokkenheid bij de Hof, waarvan 37 jaar als voorzitter. Willem werd door de aankomend voorzitter toegesproken en als dank voor zijn enorme inzet kreeg hij de eerste en enige goudvergulde Thijssse Penning en een massief zilveren kopie van de Jugendstil sleutel die Thijssse kreeg overhandigd bij de opening van Thijssse's Hof in 1925.

De ochtend werd opgeleukt door Midas Dekkers, die op zijn bekende originele en humoristische wijze een geweldige voordracht hield. En na alle speeches ging het gezelschap naar Thijssse's Hof om aldaar het nieuwe gebouw te openen. Willem, Midas, de burgemeester van Bloemendaal, Ruud Nederveen en Willems kleindochter Hannah trokken aan een touw, waarmee niet alleen de entree verscheen, maar ook Dr. Jac. P.Thijssse tevoorschijn kwam. Roland Brakel, vermomd als stichter van onze Hof overhandigde symbolisch de sleutel van het nieuwe gebouw. Binnen was een tentoonstelling gewijd aan de historie van Thijssse's Hof en over Thijssse zelf. Zo'n honderd genodigden, waaronder enkele achterkleinkinderen van Thijssse, waren op deze zonnige dag getuige van de start van een nieuw tijdperk met een nieuw lokaal en een nieuwe voorzitter.

Het succes van Thijssse's Hof is gestoeld op de inzet van alle vrijwilligers. En dat zijn er nogal wat. In de tuin, bij het scholenproject en in het bestuur. Zo'n zestig mensen zijn de kurk waar de Hof op drijft en langs deze weg een welgemeend dankwoord voor hun inzet en enthousiasme het afgelopen jaar. Met de vrijwilligers is een avond belegd om met elkaar van gedachten te wisselen over de Hof. Wat leeft er, wat kan anders en beter, wat biedt de toekomst voor nieuwe uitdagingen? Een geslaagde avond, die startte met een voordracht van Ekke Wolters over de rijke en boeiende historie van de Verkade albums.

Een andere succesfactor is natuurlijk onze beheerder-hovenier Roland Brakel, die als geen ander op een prettige en stimulerende wijze de vrijwilligers begeleidt. En dankzij Roland zijn inmiddels tientallen jongeren van de middelbare school als stagiaire in Thijssse's Hof aan de slag geweest. Hulde, want deze jongeren zitten in een leeftijdscategorie die we spaarzaam tegenkomen in de Hof. En veel dank ook voor Yneke Bettink, die op de zondagen de scepter zwaait in de Hof en nogal wat gaten in het rooster van Roland heeft ingevuld.

Het bestuur nam afscheid van José Ottjes, die gelukkig als vrijwilliger behouden bleef voor het scholenproject. Dick Saher nam haar plaats in. En zoals eerder genoemd zwaaide Willem Holthuizen af als voorzitter en mocht Henk Wijkhuisen deze taak overnemen.

We mogen ons gelukkig prijzen dat er nog altijd heel veel trouwe donateurs en begunstigers zijn van Thijssse's Hof. Ook in het afgelopen jaar hebben veel mensen weer hun financiële steun gegeven. Daarvoor heel hartelijk dank. Door het afbouwen van de subsidie van de gemeente Bloemendaal, heeft de Hof het geld hard nodig.

Ook buiten de Hof was enige activiteit van betekenis. Zo heeft Roland ook in 2013 de Kennemer Golf en Countryclub in Zandvoort van ecologisch advies mogen voorzien. En we zijn een erkend leerbedrijf geworden, zodat ook jongeren met een groene beroepsopleiding onder de vleugels van onze beheerder-hovenier de kneepjes van het vak komen leren.

Tot slot. Als u dit leest, zitten we al weer enige maanden in 2014. En dit is ook weer een bijzonder jaar, want we zijn aan de vooravond van ons 90 jarig bestaan in 2015, dat op 25 juli ook de 150e geboortedag is van onze Jac.P.Thijssse. Kortom, onze blik is naar de toekomst met oog voor ons unieke verleden.

EDUCATIE

Het Winterpad werd voor het eerst in het nieuwe instructielokaal georganiseerd.

En hoewel het meubilair nog bestond uit geleende tafeltjes en stoeltjes van de BSV, was het werken in zo'n grote ruimte een hele verbetering. Een klassengrootte van meer dan 30 leerlingen komt regelmatig voor. In het oude gebouwtje liep je elkaar dan al gauw voor de voeten.

Zesentwintig scholen hadden zich voor de vier seizoenen ingeschreven. De Ark, al jaren lang een trouw bezoeker, besloot zich terug te trekken. Dat betekende 3 groepen minder in het rooster. Daartegenover stonden 2 groepen van de Parnassiaschool uit Santpoort-Noord, die voor het eerst meedeed. In totaal liepen ongeveer 1700 zesde groepers per seizoen met een lesbrief door de Hof. En zoals elk jaar verliep dat in alle rust, niet in de laatste plaats dankzij de 31 vrijwilligers die met raad en daad de leerlingen bijstonden. Natuurlijk vergeten we niet de rol van onze beheerder-hovenier Roland, hij zorgde voor allerlei ondersteunende zaken.

Wensen zijn er ook nog! Graag zouden we de beschikking krijgen over enige opgezette dieren, speciaal gericht op de vragen in de lesbrief. Tevens is een betere verlichting in de vitrinekasten nodig. De inhoud is voor kinderen moeilijk waar te nemen.

In 2013 hebben 17 jongeren een maatschappelijke stage in de Hof gedaan. Daarnaast ontvingen we twee jongeren van het VMBO voor een beroepsoriënterende stage. Zij zijn voor één dag in de week drie maanden lang in de Hof geweest. Voor al deze jongeren is de Hof een kennismaking met het vrijwilligerswerk en met de natuur. Zonder uitzondering hebben ze weer laten zien,

dat als er een beroep op hen wordt gedaan, dit niet tevergeefs is.

Voor 2014 vervalt de verplichting voor een maatschappelijke stage. Om het contact met de jongeren te continueren is een aanvraag gedaan voor registratie als erkend leerbedrijf. Deze is toegekend en biedt de Hof de mogelijkheid MBO studenten te gaan ontvangen.

In samenwerking met Marleen Baltus werd dit jaar opnieuw het evenement Secret World of Thijsses Hof georganiseerd. Deskundigen gingen op onderzoek in de Hof en het publiek deed mee.

Ons nieuwe gebouw bewees zijn functionaliteit tijdens het bezoek van Wilde Weelde, de vakorganisatie voor ecologisch hoveniers. In samenwerking met de Vlinderstichting is in het instructielokaal een symposium over vlindervriendelijk tuinieren georganiseerd. Met 45 deelnemers hadden we volle bak.

Een groep landschapsarchitecten bezocht de Hof als onderdeel van een cursus ecologie in het ontwerp. Ook de Stichting Oase (heemtuinbeheerders en kinderspeelnatuur) heeft de Hof bezocht en hield er ook een bestuursvergadering. Mooi dat al deze vakmensen ons bezoeken!

Bij de foto's: Tijdens het voorjaarspad wordt de temperatuur van het vijverwater geschat.

De wespspin of tijgerspin, waargenomen bij "Secret World of Thijsses Hof"

Hans Kerkhoff, vrijwilliger Scholenproject, laat het "vogeltje op de kruk" zien.

Vraag 18: Hoe noemen we een vrouwtjesvos, een jong hertje en een mannetjesfazant?

Leerlingen van De Dolfijn krijgen van hun meester uitleg over het verschil tussen voorjaarshelmbloem en holwortel.

DE HOF

Voor de begroeiing is 2013 een heel opmerkelijk jaar geweest door de langdurig lage temperatuur. Niet alleen het voorjaar was veel later dan we de afgelopen jaren gewend zijn geweest. Ook in de voorzomer was de temperatuur meestal laag. Het optreden van de meeste soorten planten en dieren begon drie tot vier weken later dan anders.

Wanneer we de fenologische ontwikkelingen in 2013 vergelijken met die uit de jaren '50 en '60 uit de vorige eeuw blijkt het jaar 2013 een normaal jaar te zijn! Uit de jaren '50 en '60 beschikken we namelijk over nauwkeurige fenologische gegevens, destijds verzameld door ons latere bestuurslid Ger Londo. Een deel van dat onderzoek gebeurde in het kader van fenologische waarnemingen die door het KNMI georganiseerd werden. Een belangrijk doel van dat onderzoek was om het begin van de bloei van fruitbomen goed te kunnen voorspellen.

Intussen zijn we door de klimaatverandering zo gewend geraakt aan de gemiddeld hogere temperaturen dat we 2013 opmerkelijk koud vonden. In de laatste jaren bloeien allerlei soorten zoals bosanemoon en vingerhelmbloem door de klimaatverandering nu gemiddeld enkele weken eerder dan in vroegere tijden. Deze vertraging in de seizoensontwikkeling van de natuur is de rest van het jaar 2013 zo gebleven. Door het mooie weer in de tweede helft van de zomer en in de herfst hebben bijna alle soorten zich wel goed ontwikkeld, maar tot in oktober weken later dan normaal. Zelfs in december was de vertraging nog te merken aan de bloei van de hazelaar. Normaal in warme winters bloeit deze struik al veel in december. In de afgelopen december was de hazelaar nauwelijks in bloei.

In 2013 heeft de beheerder-hovenier weer een aantal soorten in de Hof gebracht, vooral een aantal soorten voor de onkruidakkers. Zo kunnen we daar onder meer naakte lathyrus bekijken. Verder werd een aantal struiksoorten aangeplant, met name wilgen. Daardoor zal het aanbod aan nectar in de vroege lente worden vergroot.

Op plaatsen in de Hof waar struweel moet blijven is boomopslag verwijderd. Ook in het bos zijn overvloedige jonge bomen afgezaagd. Op deze

manier wordt de ontwikkeling van gezonde en grote struiken bevorderd. Daardoor ontstaat er meer broedgelegenheid voor vogels en komen er meer bloemen en vruchten in de struiken.

Het is aardig om in de Hof ook enkele soorten van de kuststrook te tonen zoals de zeekool. Deze soort is de laatste tijd langs onze kust algemener geworden en groeit onder meer in vloedmerken aan het strand en op zeedijken.

Dit jaar bloeide de soort voor het eerst in de Hof. Het is een forse opvallende soort met blauwgroene gekroesde bladen en vele witte bloemtrossen.

De klimopbremraap heeft tot in december doorgebloeid, zelfs tot na de eerste nachtvorst. De Turkse lelie heeft voor het tweede jaar achter elkaar gebloeid. Deze soort, die we tot de stinzenplanten kunnen rekenen, leidde daarvoor vele jaren een kwijnend bestaan en kwam niet in bloei.

Van de Hof zijn veel planten- en diersoorten bekend. Maar er zijn soortengroepen waarvan nog weinig bekend is betreffende hun voorkomen in de Hof. Dat geldt in sterke mate voor insecten. Door onderzoek van o.a. vrijwilligers is het voorkomen van 98 soorten voor het eerst vastgesteld. Waarschijnlijk zijn het allemaal soorten (grotendeels insecten) die al langer in de Hof voorkomen maar niet waargenomen of herkend zijn. Dank zij hulp van goede paddenstoelenkenners zijn er ook 10 nieuwe paddenstoelensorten bijgekomen.

VOGELS

Het voorjaar van 2013 was lang koud met nog in april gure, koude oostenwind. Veel vogels kwamen dan ook laat naar Nederland toe.

Ook in de Hof kwam het voorjaar langzaam op gang. En toen de vogels eenmaal in de Hof hun vertrouwde intrek namen in de nestkasten, keek een vreemde eend naar binnen. Want na zestig jaar (!) broedvogelonderzoek door onze voormalige voorzitter Willem Holthuizen nam de nieuwe voorzitter het stokje over. Een hele eer, maar voor de meeste vogels wel even wennen, want generaties kool- en pimpelmezen waren inmiddels gewend dat af en toe door Willem het vogelhuisje geopend werd.

Heel spectaculair was het jaar 2013 niet voor de vogels. De nachtegaal die in 2012 heel even leek te gaan settelen, is in 2013 slechts twee maal gehoord. Gelukkig is wel de fitis gebleven op het veldje achter het werkschuurtje, nadat deze typische duinvogel zich na lange tijd weer in de Hof heeft gevestigd in 2012.

In de Hof hangen 16 nestkasten, die alle bezet zijn geweest. En zoals Midas Dekkers het al verwoordde in zijn inleiding op 20 april 2013 bij de opening van het nieuwe instructielokaal: niet alle vogels hielden zich aan de afspraak, dus zaten er pimpelmezen in koolmezenkasten, een holenduif in een uilenkast en een houtduif in de torenvalkkast. De holenduif was zelfs zo enthousiast dat er weer twee nesten zijn grootgebracht. En zoals bij duiven gebruikelijk altijd 2 jongen per nest, die ook allemaal zijn uitgevlogen.

Voor de mezen was een tweede nest eerder regel dan uitzondering, al leek het of door de kou het aantal eieren per legsel minder was dan je van een mees mag verwachten. In totaal drie gezinnen pimpelmees, die goed waren voor 26 eieren, waarvan 24 jongen zijn uitgevlogen. De koolmezen waren talrijker en zaten in 12 kastjes. Zij produceerden 86 eieren, waarvan 78 jongen zijn uitgevlogen. En vergeleken met andere jaren lijkt het alsof het koude voorjaar van invloed is geweest op een wat minder groot broedsucces.

Door het late voorjaar startten de vogels ook laat met het leggen van eieren. De eerste pas op 12 april, terwijl dat in voorgaande jaren meestal wel een week eerder was. En natuurlijk was het dit jaar een groot feest om via de beamer in ons

nieuwe instructielokaal de koolmezen te kunnen volgen in het kastje voor de deur.

In de vijver deed zoals alle jaren de meerkoet weer zijn best om iedereen op afstand te houden en meende het alleenrecht te hebben op het wateroppervlak. Zelfs de nijlgans, bepaald geen lieverdje naar andere vogels toe, haalde zijn

Waterloo bij de meerkoet in de vijver. De gans is ver van de vijver gaan broeden. De koet startte met 8 jongen, waarvan er uiteindelijk nog maar 2 groot zijn geworden. Had de blauwe reiger soms trek?

En verder bezochten natuurlijk buizerd, havik en sperwer regelmatig de Hof, evenals een enkele keer het ijsvogeltje. Vaker dan voorheen kwam ook de putter in beeld en in de wintermaanden de kramsvogels en koperwieken op zoek naar een overgebleven besje.

Al zijn er in totaal wat meer broedpaartjes geteld dit jaar, het aantal soorten broedvogels blijft al jarenlang vrijwel constant.

De totale broedvogelinventarisatie leverde het volgende resultaat:

Waarop is deze vlieg geland? (antw. blz. 11)

Vogelsoorten	2013	2012
Boomklever	2	2
Boomkruiper	2	1
Ekster	1	1
Fitis	1	1
Gaai	1	1
Glanskop	2	1
Goudvink	1	1
Groenling	2	1
Bonte specht	1	1
Heggenmus	3	2
Holenduif	1	1
Houtduif	5	4
Koolmees	12	8
Meerkoet	1	1
Merel	5	5
Nijlgans	1	1
Pimpelmees	3	4
Roodborst	3	4
Staatmees	2	1
Tjiftjaf	1	1
Vink	3	2
Winterkoning	5	5
Zanglijster	3	2
Zwartkop	2	2
Zwarte kraai	1	1
Totaal 25 soorten	64	54 paren

FINANCIËN

In het jaar 2013 hadden we nog de afwikkeling van de financiën van de nieuwbouw van het instructielokaal. Eigenlijk betrof het vooral nog de kosten van de inrichting.

Het overzicht vindt u hierbij:

Bouw en inrichting

Inkomsten bouw en inrichting tot en met 31-12-2012: € 347.060,-

Uitgaven bouw en inrichting tot en met 31-12-2012: € 323.263,-

Resteert voor verdere inrichting in 2013: € 23.798,-

Inkomsten inrichting 2013 : € 16.000,-

Uitgaven inrichting 2013 : € 44.186,-

Tekort op de inrichtingskosten : € 4.388,-

Op de balans is het tekort als negatief bedrag opgenomen, met de bedoeling dit bedrag alsnog van gulle gevers in 2014 binnen te krijgen.

In 2013 waren de belangrijkste gevers de J.C. Ruigrokstichting, de Brediusstichting en het Prins Bernhard Cultuurfonds, afd. Noord Holland.

Er blijven nog wel een aantal kleine wensen met betrekking tot de inrichting zoals een boeken- en opbergkast voor de beheerder-hovenier en onze vrijwilligers voor hulpmiddelen en administratie.

Exploitatie

Vele donateurs hebben weer bijgedragen aan de exploitatiekosten van de Hof zoals de Vereniging Natuurmonumenten, de Kennemer Golf en Country Club en diverse particulieren met ruime gaven maar vooral onze circa 1250 donateurs, die ons vrijwel allen trouw zijn gebleven.

Helaas moeten we het vanaf volgend jaar (2015) stellen zonder subsidie van de gemeente Bloemendaal waarvoor we enkele alternatieve inkomstenbronnen hebben gevonden zoals een bijdrage van alle scholen die ons bezoeken en verhuur van ons mooie gebouw aan verwante verenigingen. Ook zijn we beschikbaar voor betaalde rondleidingen en lezingen. Dit geeft een duidelijke stijging van de inkomsten via de kas.

Een belangrijk deel van de inkomsten zijn opbrengsten uit vermogen: rente en dividenden. Bij beschikking in de beleggingsportefeuille is een deel van de in 2013 gerealiseerde koerswinst niet herbelegd maar gebruikt als opbrengst voor de exploitatie.

De kosten waren dit jaar behoorlijk hoger vanwege de feestelijke bijeenkomsten bij de opening van ons nieuwe gebouw, niet alleen voor een drankje en een hapje maar vooral voor drukwerk, portokosten en kosten voor het inrichten van een tentoonstelling.

Het overzicht van de inkomsten en uitgaven ziet er als volgt uit :

Inkomsten

Donaties	€ 38.324
Gem. Bloemendaal	5.130
Natuurmonumenten	450
Kas/diversen	5.269
Scholenbijdrage	1.944
Rente en dividenden	4.774
Gerealiseerde koerswinst	11.568
Totaal	€ 67.559
Tekort	€ 9.448

Uitgaven

Loonkosten	€ 47.725
Educatieve activiteiten	3.866
Onderhoud Hof	7.361
Huisvesting	4.389
Kantoorkosten/porti	2.661
Drukwerk	6.731
Beheer/bankkosten	671
Feestelijkheden	3.603
Totaal	€ 77.007

Naar verwachting zal het tekort de volgende jaren niet zo hoog zijn i.v.m. de eenmalige kosten rond de opening van ons mooie instructielokaal. Het tekort is afgeboekt van de Algemene Reserve. Dit brengt ons bij de balans van 2013.

Balans

De Algemene Reserve is in 2013 sterk toegenomen door het goede beursjaar met koersstijgingen van ruim 10% in totaal. Een deel van de koersstijging, die ook door verkoop is gerealiseerd, is gebruikt zoals is vermeld voor de exploitatie.

De Algemene Reserve is tevens sterk toegenomen vanwege ontvangen legaten. Omdat bij meerdere legaten verkoop van woningen een rol speelde zijn sommige legaten nog van 2011 en 2012. Het betreft legaten van mevrouw T.de Nobel-de Kievit, mevrouw L.Koene, de heer H.Heilbron, mevrouw C.A.Fischer-Helleman en de heer R.H.Willemse.

BALANS per 31 december 2013

Activa

Effecten	€ 325.672
Kas	40
Banksaldi	68.744
Totaal	€ 394.456

Passiva

Vooruit ontv. donaties	€ 19.358
Inrichtingsfonds	(- 4.388)
Algemene reserve	379.486
Totaal	€ 394.456

Antw. blz. 9: de vlieg zit op een stinkzwam

Indien onbestelbaar:
Mollaan 4, 2061 BD Bloemendaal

Jaarverslag:

De foto's in het jaarverslag zijn gemaakt door Ekke Wolters en Dick Saher

Beheerder-hovenier: Roland Brakel

Vervangend beheerder-hovenier:

Yneke Bettink

De (vervangend) beheerder-hovenier is gedurende de openingstijden aanspreekbaar voor een vraag, suggestie of extra informatie en is voor u herkenbaar aan bordeaux rode shirt met logo. Het kantoor bevindt zich rechtsonder in het instructielokaal, de werkschuur bevindt zich achter in de Hof bij de composthoop.

Rondleidingen:

Iedere eerste zondag van de maanden april t/m september om 14.00 uur.

Groepen op afspraak: bel 023-5262700 of info@thijsseshof.nl

Gebruik instructielokaal:

Scholen en groepen kunnen contact opnemen via info@thijsseshof.nl

Donatiebetaling 2014:

Heeft u uw donatie voor 2014 al betaald? Heel hartelijk dank! Zo niet, dan is dit een mooie herinnering om het alsnog te doen.

Belangrijk te weten: Thijsses's Hof is een ANBI waardoor uw gift fiscaal aftrekbaar is. Als u vastlegt dat u voor minstens 5 jaren een vast bedrag geeft dan is de fiscale aftrek zelfs drempelloos en dus geheel aftrekbaar, zie www.belastingdienst.nl en anders helpen wij u daar graag mee.

Ons bankrekeningnummer is:

IBAN nr. NL59ABNA0500729891 ten name van: Stichting Thijsses's Hof te Bloemendaal

Colofon

Samenstelling van het bestuur van Stichting Thijsses's Hof:

Drs. H. Wijkhuizen, Driehuis, voorzitter

Drs. C.M.M. Meyer-Wortelboer, Bloemendaal, secretaris

Drs. G.J.H. Haan, Bloemendaal, penningmeester

Dr. G. Londo, Scherpenzeel, lid

D.H. Saher, Haarlem, lid

Drs. D.H. Vonk, Haarlem, lid

Correspondentieadres:

Mollaan 4, 2061 BD Bloemendaal.

Tel. 023-5262700 Bij geen gehoor kunt u het antwoordapparaat inspreken.

E-mail: info@thijsseshof.nl

Meer informatie over Thijsses's Hof op onze website: www.thijsseshof.nl

Openingstijden van de Hof:

1 april – 1 november: 9.00 – 17.00 uur, maandag gesloten

1 november – 1 april: 9.00 – 16.00 uur, zondag en maandag gesloten

N.B.: Pasen en Pinksteren: zondag en maandag open

Van 25 december t/m 1 januari is de Hof gesloten.